

ИСПИТИВАЊЕ ГОВОРА ДЕЦЕ, ЧИТАЛАЧКОГ ИСКУСТВА И ИНТЕРЕСОВАЊА

Студенти који иначе бораве у вртићу шест недеља или бар у недељи која претходи методици развоја говора током недеље непосредно пре рада на методици развоја говора, поред текућег рада у пројекту, баве се **испитивањем говора деце** у својој групи, како би примере које припремају за језичке вежбе и остале аспекте развоја говора (в. распоред) на најбољи начин ускладили с могућностима деце, крећући се између зоне актуелног и наредног развоја. То ће учинити сачињавајући белешку према овим смерницама.

I

1. Разговор с васпитачем о томе

- шта је са децом од предвиђених језичких вежби примењивано и
- како васпитач процењује могућности деце у тим аспектима.

2. Непосредно испитивање језичких компетенција деце у наведеним аспектима:

- како реагују на примере творбених, парадигматских и семантичких вежби (нпр. граде ли речи по моделу – *Ако човека који пева зовемо „певач“, човека који кроји зовемо како?*, увиђају ли елементе који се пресликавају са загонетке на одгонетку и сл.) и колико су у њима успешна,
- претходно читалачко искуство – којих се јунака из прочитаних текстова сећају, којег јунака би волели да глуме у представи, коју песму воле да певају итд.

Белешка о говору деце, читалачком искуству и интересовањима пише се у Уводу дневника.

II

3. Сви студенти треба да примене **асоцијативну методу** у индивидуалном интервјуу са једним дететом узраста 6-7 година и једним дететом из групе у којој су распоређени. Уколико је студент распоређен у предшколску групу, оба испитаника ће бити истог узраста. Важно је да студенти **не испитују исто дете** које су испитивале колегинице из групе/тима.

Упутство

Асоцијативна метода или метода вербалних асоцијација спроводи се у виду индивидуалног интервјуа. Потребно је да средина буде што неутралнија тако да деца дају асоцијације на реч-драж, а не на основу онога што виде око себе. На пример, обезбедите да у току испитивања са дететом боравите у неком мирнијем кутку собе или посебној просторији.

- Најпре успоставимо комуникацију са испитаником кроз припремни разговор. Затим изговарамо припремљену инструкцију у којој се помиње одговарајућа реч-драж и понављамо је онолико пута колико речи-дражи имамо.
- Дете треба да наведе **прву реч** која му падне на памет када задату реч чује. Та реч се назива **асоцијат**.

- Записујемо све што дете каже, без обзира на то да ли је одговор у виду једне или више речи.
- Понављамо исти поступак за сваку **реч-драж**.
- Пратимо да ли деца разумеју инструкцију и да ли знају шта је то реч. Уколико приметимо да нешто не разумеју, своје запажање бележимо у рубрику „напомене“.
- Уколико приметимо да је оно што деца одговоре нелогично, спроводимо **секундарни интервју**. Након што се испитивање за све речи-дражи заврши, питамо дете да нам каже зашто мисли да му је баш то прво пало на памет и да нам нешто исприча о томе. Наравно, детету не стављамо до знања да нам је ишта што оно каже нелогично, већ с уважавањем разговарамо о теорији или уверењу које иза његовог одговора стоји. Питања која смо поставили и дечје одговоре на њих бележимо у рубрику „секундарни интервју“.

Инструкције за децу

Припремни разговор: Пре испитивања детета, потребно је поставити му неколико питања за успостављање комуникације. На пример: *Ја истражујем речи и потребна ми је твоја помоћ. Чула сам да деца из ваше групе имају најбоље идеје. Можеш ли да ми кажеш неколико речи кад чујеш моја питања?* Предложене речи треба записати у штампани формулар.

Инструкција: **Зажмури. Која реч ти прва падне на памет кад ја кажем *жуто**?**

Ако дете не одговори, користити формулације: Кад ја кажем реч **жуто***, ти прво помислиш на... Кад ја кажем реч ... ти помислиш на...

*Напомена: Приликом изговарања инструкције, потребно је у говору **нагласити реч-драж**.

Избор **речи-дражи** наведен је у пропратној табели и садржи следеће речи:

1. жуто,
2. плаво,
3. црно,
4. срећа,
5. страх,
6. воли,
7. љути се,
8. тужан.
9. кључна реч пројекта 1,
10. кључна реч пројекта 2.

Последње две речи-дражи одређује студент, као кључне речи пројекта испитаникове групе.

Истраживачка белешка

У току интервјуа бележити дечје реакције у следећи одштампани [формулар](#) који се предаје наставнику на инструктивним вежбама. Добијене резултате треба унети у електронске упитнике за [првог испитаника](#) и посебно за [другог испитаника](#) најкасније вече пред инструктивне вежбе.